

Z.D.A. SO SE V PARIZU RAZKRINKALE KOT NEPOBOLJŠLJIVA NETILKA VOJNE

Imperialisti dosledno odbijajo vsak predlog o razorožitvi

Ameriški delegat je odbil tudi predlog Egipta glede sklenitve konvencije o prepovedi uporabe atomskega orožja
Volilni stroj izvolil fašistično Grčijo v Varnostni svet - ZDA na zatožni klopi zaradi pošiljanja teroristov

Glavni predmet razpravljanih skupščine Združenih narodov je bilo v preteklem tednu vprašanje zahodnega in sovjetskega načrta o razorožitvi ter o prepovedi atomskega orožja. Bolj kot kdaj prej so se v tem tednu pokazale glavne imperialistične države, ZDA, Anglija in Francija, da jim ni prav nič za to, da bi prišlo v tem osnovnem vprašanju do želenih uspehov. Prav ta njihova nepopustljivost pa jim je prinesla pri glasovanjih nebrejdnega presenečenja, ko je pokazalo, da zahodni blok ni tako enoten, kakor bi si želeli ameriški vojni hujšaci.

V teku razprave so se razne države trudile, da bi prišlo v vprašanju načrta za razorožitvi in prepovedi atomskega orožja do kompromisa, toda Združene države so vsak tak podkus odbile že takoj ob začetku. Tako je rožički delegat Wierlow-

ski predlagal, naj predajo v nadaljnjo diskusijo bodočemu odboru dvajsetih obdobjev, z ameriški in sovjetski, ki naj ju ta odbor še temeljito preuči ter odloči, ali se spoprijeta razumna tudi v vseh preostalih točkah, v katerih niso mogli priti na sestanku štirih. Višinski je bil za predlog takoj sprejel, prav tako so ga odobravalje tudi številne zahodne države. Toda britanski predstavnik je takoj za Višinskim nastopil v imenu treh velesil z vslo proti temu kompromisnemu predlogu.

Pred tako sta ameriški in angleški delegat nastopila proti kompromisnemu predlogu Egipta, naj se še na tem zasedanju sklene posebna konvencija proti uporabi atomskega orožja po vzoru one, ki prepoveduje uporabo plinov v vojne namene. Sovjetski delegat je tudi ta predlog takoj podprl. V svoji utemeljitev je

odgovoril Višinski ameriškega delegata, da pač ni čudno, če Združene države odbijajo vsako možnost sporazuma o vprašanju prepovedi atomskega orožja, ko pa so ena izmed reških držav, ki po 30 letih še niso podpisale konvencije o prepovedi uporabe strupenih plinov v vojne namene.

Nadaljnji kompromisni predlog je postavil predstavnik Iraka in sicer, naj se odloži glasovanje o sprejemu enega ali drugega osnutka za nekaj dni in naj se ustanovi odbor evnetralnih, ki naj pripravijo osnutek predloga, sprejemljiv za vse države. Toda tudi ta predlog, ki ga je sovjetski delegat brezpogojno sprejel, je bil odbit od ameriškega zastopnika Jessupa. Prav na tem primeru so Združene države pokazale, da ne sprejmejo niti predlogov, da bi evnetralni predstavniki kapitalističnih držav sestavili kompromisno rešitev med obe-

ma osnutkoma.

Pri glasovanju o predlogu poljskega delegata, naj se odloži takojšnje glasovanje za sprejem enega ali drugega osnutka, je bil kompromisni predlog Wierlowskega v tork obiti z 39 glasovi proti 6, do čim se jih je 13 vzdržalo glasovanja. Pač pa je bil proti volji zahodnih velesil sprejet predlog iranskega predstavnika, naj se odloži seja na sredo, in sicer z 25 glasovi proti 19 in 13 vzdržanimi.

V sredo pa je prišlo do glasovanja o ameriškem predlogu in o posameznih členih ter spremembah, ki je ponovno pokazalo vedno večje nesoglasje v bloku zahodnih držav. Kot celota je bil ameriški predlog sprejet le z 44 glasovi proti 5 in 10 vzdržanimi. Egipčanski predlog za sklenitev konvencije o prepovedi atomskega orožja je bil odbit samo s 35 glasovi proti 14 in 5 vzdržanimi. Poleg socialističnih držav, ki so glasovale proti ameriški osnutku, je torej še 10 zahodnih držav, ki načrta ZDA ne odobravajo in so se zato vzdržale, in sicer so to Argentina, Indija, Pakistan, Afganistan, Iran, Egipt, Indonezija, Saudska Arabija, Sirija in Jemen.

Sovjetski delegat je predložil pred politično komisijo resolucijo, s katero se obsoja nepopolno delovanje ZDA proti ZSSR in ljudskim demokratijam v ameriškem parlamentu je bil namreč sprejet kredit 100 milijonov dolarjev za podporiranje in pošiljanje oboroženih tolp v socialistične države.

V četrtki je plenarna seja skupščine ponovno glasovala o sprejemu nove članice v Varnostni svet, ker v prejšnjih glasovanjih niti Bela Rusija niti Grčija nista dobili potrebne dvotretinske večine. Odkločitev je padla šele v 19. glasovanju, kjer je dobila Grčija 39 glasov, Bela Rusija pa 16, do čim so se štirje delegati vzdržali. S tem je ameriški blok ponovno kršil sporazum, po katerih pripada eno mesto vedno socialističnim državam. Iz glasovanj je bil tudi sklep, da se pošlje komisija za preučitev možnosti izvedbe plebiscita v Nemčiji.

V ZSSR ustreljena ameriška terorista

MOSKVA — Ustreljena sta bila ameriška agenta Osmatov in Sarancev, ki sta bila ujeta v SSR Moldaviji takoj po tem, ko jih je odvrglo ameriško letalo. Pri njih so dobili lažne dokumente, orožje, strupe in drugo. Na zaslišanju sta priznala, da jih je ameriška tajna služba izveževala za saboterja in spijana.

Dosmrtna ječa za 14 banditov

VITERBO — Državni tožilec je na procesu proti Giulianovi tolpi zahteval dosmrtno ječo za štirinajst obtožencev, oprosil-lev zaradi pomanjkanja dokazov za devet obtožencev, za ostale pa različne zaporne kazni.

Tovariš Stalin, genialni voditelj Sovjetske zveze in vsega naprednega človeštva, je večer dopolnil 72 let svojega življenja, ki ga je preživel v boju za zmago pravice, miru in napredka. Veliki soustvaritelj močnega Sovjetske zveze je občan od ljubezni stotin milijonov ljudi.

V imenu vsega slovenskega naroda, ki je na njegov poziv stopil v zmagovito borbo proti fašističnim osvajalcem, a za plodove katere je bil ogoljufan od titofašističnih izdajalcev, se pridužujemo čestitkam vsega naprednega človeštva z željo, da bi psi njegovim modrim vodstvom zmagovito dokončali tudi najodločilnejšo borbo v zgodovini — borbo za ohranitev miru.

PROGLAS IZVRŠNEGA KOMITEJA K.P. S.T.O. VSEM ZADRUŽNIKOM

DELA VSKIH ZADRUG NE SMEJO DOBITI V ROKE NJENI SOVRAŽNIKI

Obsojanja vredno obnašanje komisarjev, ki preprečujejo sklicanje občnega zbora - Demokristijani, socialdemokrati in titovci so enotni v spletkah proti interesom zadrughnih članov

Zadrugarji!
Delavske zadruge, največja zadruga organizacija tržških delavcev, so v nevarnosti, da padejo v roke sovražnikom zadrugarstva.

Delovanje sedanjih komisarjev, ki teži za tem, da prepreči možnost sklicanja občnega zbora članov zadrugh in izvolitve upravnega sveta, se še vedno nadaljuje in celo poslabšuje.

To potrjuje vrsta resnih dogodkov v zadnjih mesecih.

1) Socialdemokrat inž. Arrogio Levi in titovec Ferdinand Ferjančič sta se s privoljenjem demokristijanskih in republikanskega komisarja udeležila kot predstavnika Delavskih zadrugh nekega titovskega zadrughnega zborovanja v Zagrebju. Udeležila sta se torej neke prireditelje največjih sovražnikov zadrugh in delavcev.

2) ZVU je proti vsem zakonom dala možnost tujcem, da se vpeljejo v Delavske zadruge in to brez vsakih posebnih pogojev.

3) Predsednik tržškega sodišča je izdal odlok, s katerim razširja tuj na čono B možnost prilagoditve novim odredbam o zadrughstvu. Ta odlok so sprovočarji sedanjih komisarjev in sicer demokristijani dr. Mario Franzl in dr. Gaetano Carlo, socialdemokrat inž. Arrogio Levi, republikanec odv. Michele Miari in titovec Ferdinand Ferjančič, kateri so po-

tem pooblastili voditelje poslavalnic, ki jih upravlja VUJA v čoni B, da sprejemajo v kraju pristaneke na zvišanje zadrughnega deleža.

To dejanje, ki titovcem odpira vrata v Delavske zadruge, naznanjamo vsem zadrughnim tržške federacije italijanske socialistične stranke.

Zadrugarji!
Zato, da preprečimo, da b' protizadrugharske sile dobile premoč v Delavskih zadrugh, podpišite, da pristajate na povišanje zadrughnega deleža, odločno zahtevajte čimprejše sklicanje občnega zbora ter izvolitve upravnega sveta, ki bo izraz izravnih sil v zadrughu.

Naznanjamo člemstvo voditeljev DC, PRI in PSVG, ki zatirajo, da nasprotujejo teroru in pomanjkanju demokracije v čoni B in v Jugoslaviji, medtem ko v vprašanju Delavskih zadrugh iščejo sporazum s titovci.

Posebno sramotno vlogo je imel v tem delovanju, ki škoduje interesom Delavskih zadrugh, titovec Ferdinand Ferjančič, zaničevanje vredna figura izdajalca delavskega gibanja, ki je, medtem ko je služil kot veš med demokristijanski, socialdemokratski in republikanski komisarjem s titovci in je izvajal direktive poslednjih, še nadalje zatirjal, da je zvest našti Partiji.

Zadrugarji vseh političnih struk!

Med tem ko vas vabimo k pozornosti zaradi filitovskih minhajic demokristijanskih, socialdemokratskega in republikanskega predstavnikova v nazornem odboru v škodo vaših organizacij, vam ponovno naznanjamo, da je naša Partija ob številnih prilikah, zlasti v zadnjih letih, podpirala potrebo izvedbe volitev v Delavskih zadrugh in je zato predlagala drugim v zadrughstvu zainteresiranim strankam, naj se reši ta problem v duhu enotnosti in tako, da bi bilo

zgotovljeno, da bi nobena izmed strank ne imela premoči v bodočem upravnem svetu, vsajda vsi ed vsaka vsaj na eni strani, da se razloži tržške federacije italijanske socialistične stranke.

Zato, da preprečimo, da b' protizadrugharske sile dobile premoč v Delavskih zadrugh, podpišite, da pristajate na povišanje zadrughnega deleža, odločno zahtevajte čimprejše sklicanje občnega zbora ter izvolitve upravnega sveta, ki bo izraz izravnih sil v zadrughu.

Izvršni komitej
Komunistične partije STO

POSEBNO SRAMOTNO VLOGO JE IMEL V TEM DELOVANJU, KI ŠKODUJE INTERESOM DELAVSKIH ZADRUGH, TITOVEC FERDINAND FERJANČIČ, ZANIČEVANJE VREDNA FIGURA IZDAJALCA DELAVSKEGA GIBANJA, KI JE, MEDTEM KO JE SLUŽIL KOT VEŠ MED DEMOKRISTIJANSKI, SOCIALDEMOKRATSKI IN REPUBLIKANSKI KOMISARJEM S TITOVCI IN JE IZVAJAL DIREKTIVE POSLEDNJIH, ŠE NADALJE ZATIRJAL, DA JE ZVEST NAŠTI PARTIJI.

Zadrugarji vseh političnih struk!

Med tem ko vas vabimo k pozornosti zaradi filitovskih minhajic demokristijanskih, socialdemokratskega in republikanskega predstavnikova v nazornem odboru v škodo vaših organizacij, vam ponovno naznanjamo, da je naša Partija ob številnih prilikah, zlasti v zadnjih letih, podpirala potrebo izvedbe volitev v Delavskih zadrugh in je zato predlagala drugim v zadrughstvu zainteresiranim strankam, naj se reši ta problem v duhu enotnosti in tako, da bi bilo

zgotovljeno, da bi nobena izmed strank ne imela premoči v bodočem upravnem svetu, vsajda vsi ed vsaka vsaj na eni strani, da se razloži tržške federacije italijanske socialistične stranke.

Zato, da preprečimo, da b' protizadrugharske sile dobile premoč v Delavskih zadrugh, podpišite, da pristajate na povišanje zadrughnega deleža, odločno zahtevajte čimprejše sklicanje občnega zbora ter izvolitve upravnega sveta, ki bo izraz izravnih sil v zadrughu.

Izvršni komitej
Komunistične partije STO

POSEBNO SRAMOTNO VLOGO JE IMEL V TEM DELOVANJU, KI ŠKODUJE INTERESOM DELAVSKIH ZADRUGH, TITOVEC FERDINAND FERJANČIČ, ZANIČEVANJE VREDNA FIGURA IZDAJALCA DELAVSKEGA GIBANJA, KI JE, MEDTEM KO JE SLUŽIL KOT VEŠ MED DEMOKRISTIJANSKI, SOCIALDEMOKRATSKI IN REPUBLIKANSKI KOMISARJEM S TITOVCI IN JE IZVAJAL DIREKTIVE POSLEDNJIH, ŠE NADALJE ZATIRJAL, DA JE ZVEST NAŠTI PARTIJI.

Zadrugarji vseh političnih struk!

Med tem ko vas vabimo k pozornosti zaradi filitovskih minhajic demokristijanskih, socialdemokratskega in republikanskega predstavnikova v nazornem odboru v škodo vaših organizacij, vam ponovno naznanjamo, da je naša Partija ob številnih prilikah, zlasti v zadnjih letih, podpirala potrebo izvedbe volitev v Delavskih zadrugh in je zato predlagala drugim v zadrughstvu zainteresiranim strankam, naj se reši ta problem v duhu enotnosti in tako, da bi bilo

zgotovljeno, da bi nobena izmed strank ne imela premoči v bodočem upravnem svetu, vsajda vsi ed vsaka vsaj na eni strani, da se razloži tržške federacije italijanske socialistične stranke.

Zato, da preprečimo, da b' protizadrugharske sile dobile premoč v Delavskih zadrugh, podpišite, da pristajate na povišanje zadrughnega deleža, odločno zahtevajte čimprejše sklicanje občnega zbora ter izvolitve upravnega sveta, ki bo izraz izravnih sil v zadrughu.

Izvršni komitej
Komunistične partije STO

Številne celice dosegle 100% vpis

Sekcija Mitnica sprejela 20 novih članov

«Vsak komunist, naj pridobi za KP se enega tovariša, s tem geslom je gov. Vidali otvoril letošnjo kampanjo za včlanjevanje v KP STO. Iz dosedanjega poteka kampanje je razvidno, da so tovariši, bodisi v mestu, v tovarnah ali pri drugih, zlasti večjih podjetjih kakor tudi na podeželju pravilno razumeli to geslo našega voditelja. Kampanja za včlanjevanje poteka nad vse zadovoljivo. V mnogih krajih so obnovili včlanjevanje že 100 odst., marsikje — in to je posebno razveseljevalo — pa so med tem že sprejeli več novih članov v Partijo.

Zavedati se moramo dejstva, da vse to delo ni kar tako enostavno, birokratsko. To delo zahteva mnogo truda in študija, kajti kampanja za včlanjevanje in sprejemanje novih članov ima določene namene: poiliti množico zanimanja za KP, okrepitej močno organizirano odposlanje dosedanjih članov, skrajša pretekli delovni čas, povečati produktivnost posameznih celic in posameznih tovarišev.

Po dosedanjih podatkih so naslednje celice in sekcije v zadnjem tednu dosegle naslednje uspehe:

Tovarna strojev Sv. Andreja, Ricmanje, Mackovlje, Krogelje,

včlanjevanja sprejela na novo 29 tovarišev v KP. Tudi podsekcija ACEGAT je poleg 82 odst. včlanjevanja do sedaj sprejela na novo 9 tovarišev v KP, v Tovarni strojev pa je bilo na novo sprejetih 5 tovarišev.

Ze iz teh podatkov je razvidno, da komiteji v velikih tovarnah in podjetjih delajo pravilno in da delavci razumejo pomen delne Partije, ki je abantarda delavskega razreda v borbi za izboljšanje gospodarskih in socialnih razmer.

V sekciji pri Sv. Ivanu belizmo poprečno 90 odst. včlanjevanje, prav blizu tega števila je tudi Podonje, mljaska sekcija pa sporeča, da se včlanjevanje suče okrog 90 odst.

Istovčasno s kampanjo za včlanjevanje je v teku kampanja tuj za pridobitev podpornih članov in to po pravilu: «Kdor veš ima, naj veš deli» Podporni člani so tisti, ki bodo dali 200, 500 ali 1000 lir za Partijo in bodo zato dobili posebno znamko na svojo člansko izkaznico.

O poteku te kampanje se nimamo konkretnih poročil. Zaenkrat vemo le, da so se tovariši iz centralnega partijskega aparata obvezali, da bodo prispevali za Partijo 35.000 lir, sekcija vČurlice (pristanišči) 30.000 lir in sekcija Sv. Jakob 20.000 lir.

Naprej, tovariši, za močno množico Partijo, ki je porok uspešne borbe vseh delavskega razreda za delo, kruh, svobodo in mir!

ESERSKA DEMAGOGIJA

Titofašisti se vedno izogibajo vsakršni akciji, ki bi privedla do odprave krivic Slovencev, bodisi v Trstu kakor tudi na Korškem. Kajli, če krivice ne bi bilo več, bi bilo konec tudi njihove demagogije, ki predstavlja zanje to, kar za ribe voda — neodhodno element njihove politike in obstanka. Največ njihovo zadovoljstvo je, da pominjo svoje časopise, resolucije fantomskih organizacij in svoje pulne govore s krivicami, ki so jih deležni Slovenci v Trstu s strani anglo-ameriških državčanov in s strani De Gasperijeve vlade, to je v obeh primerih s strani titovskih zavajalcev.

Tako so poročili titovci v Gozovcih, da so se revizije krivic, ki so jih deležni Slovenci in beneški Slovenci ter iz njih napravili Slovenci, da je povzročil, da se njegov duče v Beogradu strinja s tem, da pride do revizije te pogodbe, ki naj služi italijanskim vojnim pripravam v okviru atlantskega paktu. In prav zaradi tega je več kot gotovo, da fašistična vlada v Beogradu ne bo nikdar podprla pravičnih zahtev goskih in tržških Slovencev, čeprav ima do tega ne samo vsi pravico kot podpisnica mirovne pogodbe, temveč tudi vsoto dolžnost, da kot smatrnica država (kar tako radi poudarjajo vsi titofašisti ob vsaki priliki razen ob tej) zaščiti Slovence izven Jugoslavije ter njihove narodne pravice.

Zato bi bil zadnji čas, da eserski demagogi že enkrat prenehajo s papirnato borbo, če se nečloveško se naprej smišli pred svojimi očmi, da grede končno na stvarno borbo, ki more edina prinesiti izboljšanje težkega stanja vseh zamejskih Slovencev. Zato, da je primer izdajalcev in vojnih hujskačev ni mogoče kaj takega pričakovati, kar nam dokazuje poleg primerov Goske in Trsta tudi prodaja slovenske Koroske.

USPEŠNO DELOVANJE PARTIZANOV MIRU V SVETU

Podpisna akcija v Trstu se razvija v naglem tempu

Ze en mesec je tega, kar se našim mestu, v Milijah in v ostalih krajih našega Ozmolja velika akcija pobiranja podpisov za berlinski poziv za sklenitev pakta miru med petimi velesilami. Ta način delovanja je bil sklenjen na zborovanju odborov miru, ki se je vršilo v začetku meseca septembra t. l. in predvsem zaradi tega, ker bo na ta način omogočeno ojačiti diskusije s prevladavostem ter čim prej doseči 100.000 podpisov.

Ta način delovanja odborov za mir je dokazal, da so parizani miru prišli v stik tudi s številnimi ljudmi, do katerih prej niso mogli priti. Razumljivo je, da je število podpisov iz dneva dan manjše, ker je večina ljudi v vsakem rajonu že podpisala, toda kljub temu belizmo velike uspehe, ker nabiralni podpisov lahko stopijo v skusnijo z ljudmi raznih preričani.

Posebno pohvalo v nabiranju podpisov so zaslužili tovariši slovenske prosvetne zveze, ki so nabirali podpise v več krajih dolinske občine, kot n. pr. Dragi kakor tudi v rajonu vr. Ane in na Pantaleonskem rču.

V mestu pa se je izkazal odbor miru občinskih namestnikov, ki je presegel za 80 do sto več nabranih podpisov za stochoholmski poziv. Vsega skupaj je nabral 2.800 podpisov proti 1.500 podpisov proti ameriški atomski orožju. Odbor miru pri Sv. Vidu pa je že presegel devito podpisov za stochoholmski poziv za 60 odst.

Kot se vrši močna akcija za pobiranje podpisov za mir na našem Ozmolju, tako se vrši vseh ostalih državah v svetu. Tako vidimo, da posebni komiteji tudi podpisno akcijo med prebivalstvom Zimera, nem izmed dunajskih rajonov, vstopi gradnji angleškega vojaškega letališča. Ze v prvem odmen akcije je bil dosežen omenen uspeh. Po podatkih iz susopisja je na poziv odgovorilo 9.615 prebivalcev Zimera.

5 milijonov Korejcev so že pobili ameriški razbojnik

TOKIO — Po vesteh iz ameriških virov izhaja, da je okrog 5 milijonov Korejcev izgubilo življenje od začetka vojne. Večji del teh žrtev je med civilnim prebivalstvom kot posledica brezobzirnega bombardiranja ter množičnega streljanja s strani ameriških gangsterjev.

V Indoneziji se upirajo tisoči kmetov in vojakov

Reakcionarna vlada skuša v krvi zadušiti borbo kmetov proti krivični delitvi zemlje

HONG KONG — Zaradi krivice razdelitve zemlje so se brli kmetje na indonezijskih otokih Flores in Sunda. Upor je vojaštvo zadušilo v krvi, čemer je bilo nad 100 kmetov mrtvih, preko 500 pa so jih aretirali. Aretirani pa so v zaporu uprli, pri čemer so bežarji ubili nadaljnjih 36 kmetov.

V Indoneziji se je uprlo tudi okrog 1000 vojakov, ki so prešli v svojo vojaško opremo na stran uporne muslimanske organizacije. Proti njim je poslala vlada svoje čete. Področnih oblasti je dostaj padlo 170 upornikov nad 300 pa je ranjenih.

SESTANEK NAMESTNIKOV ZA AVSTRIJSKO POGODBO

PARIZ — Po vesteh iz krogov OZN se doznava, da se bodo namestniki zunanjih ministrov štirih velesil v januarju sestali, da nadaljujejo preučevanje osnutka mirovne pogodbe z Avstrijo. Sklenitev te pogodbe bi po vsej verjetnosti prinesla dokončno rešitev tudi za vprašanje STO, ker ZSSR vztraja na ustanovitvi pakta miru z avstrijskimi komunistične partije tudi drugi stoji, zlasti delovni kmetje, uradniki, vojniki, izobraženci itd.

Arabske države nočejo v vojni blok

CAIRO — Ameriški ambasador v Egiptu Jefferson Caffery je vprašal namestnika zunanjega ministra, če bi bil Egipt pripravil odgovpediti ob hodu angleških čet iz predela suškega prekopa v zameno za sodelovanje v paktu Srednjega Vzhoda. Farag Paša mu je odgovoril, da bodo za varnost Srednjega Vzhoda poskrbele že same arabske države brez pokroviteljstva za božnih imperialistov.

Arabske države nočejo v vojni blok

CAIRO — Ameriški ambasador v Egiptu Jefferson Caffery je vprašal namestnika zunanjega ministra, če bi bil Egipt pripravil odgovpediti ob hodu angleških čet iz predela suškega prekopa v zameno za sodelovanje v paktu Srednjega Vzhoda. Farag Paša mu je odgovoril, da bodo za varnost Srednjega Vzhoda poskrbele že same arabske države brez pokroviteljstva za božnih imperialistov.

JUGOSLOVANSKA INDUSTRIJA služi predvsem vojnim pripravam

Enomesečna stavka študentov tehnike v Zagrebu proti fašističnim metodam - Sedem urednikov "Borbe", aretiranih - Vedno več podjetij v rokah privatnih kapitalistov - Večji del izvoza gre v Ameriko

Odpor proti vojnouhujski politiki fašistične klike zadobiva v Jugoslaviji iz dneva v dan širši obseg ter se pojavlja vedno bolj organizirano in množično. Poleg enostane akcije delavskega reda proti vojnim pripravam se vključujejo v aktivno in organizirano borbo pod vodstvom nove Komunistične partije tudi drugi stoji, zlasti delovni kmetje, uradniki, vojniki, izobraženci itd.

Posebno velik odmev je imela naša enomesečna stavka študentov tehnične fakultete v Zagrebu, ki so se uprli uvanju fašističnih metod na univerzitetni tla. Titovsko vodstvo je dalo zapreti fakulteto, toda sprito enotnega nasprotja oseh študentov so morali odnehati ter so jo zopet odprli. Tudi na ljubljanski univerzi je prišlo na nemirno v zadnjem času.

Najboljši dokaz, na kako šibkih nogah stoji današnji fašistični režim Tito-Rankovića, so nedavne arataje v uredništvo «Borbe» centralnega glasila titofašistične stranke. Koncem novembra sta bila aretirana dva urednika, 12. decembra pa je Rankovičev gestapo aretiral še nadaljnjih pet članov uredništva. Vsi so obtoženi, da so v uredništvu «Borbe» osnovali komunistično skupino za borbo proti Titovemu terorističnemu režimu. Te aratacije, ki so napravile po vsej arzavi gibok vtis, dokazujejo, da se titovci danes ne morejo zanašati niti na ljudi v najpomembnejših svojih ustanovah.

Iz dneva v dan prihajajo vesti iz vseh krajev države o vedno bolj naraščajočem odporu proti vojnim pripravam, katere so se po sklenitvi vojaškega sporazuma med Titom in Trumanom še bolj pospešile. Na zahtovo ameriških vojnih neticev so titofašisti prepustili večji del dosedanjega mirnodobske industrije v vojno industrijo. Tournice elvo Lola Ribar v Zeleznicah, «Utoav» v Pančevu, «Zmaj» v Zemunu, Zelezarica v Zenici, na Jesenicah in v Sisku, ladjejalnice na Reki in v Pulju, tornice avtomobilov v

Mariboru in Rakovici, tovarne cementa in Beočinu in Mladenovcu ter neštete druge industrije že davno delajo samo za vojsko. Mirnodobska podjetja vedno bolj zmanjšujejo svojo proizvodnjo, mnogo jih je zaprtih in jih zapirajo še nadalje, druge pa spreminjajo v podjetja za vojno proizvodnjo. Tako izdelujejo tekstilna obrata v Dugi Resi, Varaždinu, Beogradu in drugih le še suknjo in platno za vojaške obleke, oboje, šotore itd. Tournice obutve v Zrenjaninu, Beogradu, Borovu in dr. izdelujejo samo vojaške čevlje.

Po priznanju fašista Kidriča dela industrija za predmete široke potrošnje s 40 odst. manjšo kapaciteto kot prej. Samo v Srbiji je bila ustavljena gradnja 375 začetih objektov, ki so bili proglašeni, da nimajo značaja za vojne potrebe. V Beogradu pa je bilo v zadnjih 8 mesecih zaprtih

415 proizvodnih javstvin. Obenem pa se nprl širi privatni kapital na dosedajni državni in zadrughni sektor. Tako je v Beogradu danes sedemkrat več obratov v zasebnih rokah kot jih je bilo leta 1949, v Zagrebu pa celo osmerkrat več. A tudi v Ljubljani se v zadnjem času ponovno odpirajo zasebni obrati, trgovine, obrti in male industrije.

Drug znak vojne politike je velikanski izvoz strateških surovin, bakra, cinka, svinec, aluminija in dr. v Združene države Amerike, ki se je povečal za 1400 odst. v primeri z največjim izvozom pred zadnjo vojno. V velikih količinah izvažajo tudi poljedelske proizvode, kar zelo vpliva na neprestano naraščanje dražnje. Celotni izvoz v ZDA iz Jugoslavije se je povečal v zadnjih dveh letih za preko 700 odst. Jugoslavija je postala na ta način prava kolonija ameriških monopolistov,

Velik vrisk so zagnali titovci v Jugoslaviji kakor tudi v Trstu okrog južne Koroske in njene okrajne, 12. decembra pa je Rankovičev gestapo aretiral še nadaljnjih pet članov uredništva. Vsi so obtoženi, da so v uredništvu «Borbe» osnovali komunistično skupino za borbo proti Titovemu terorističnemu režimu. Te aratacije, ki so napravile po vsej arzavi gibok vtis, dokazujejo, da se titovci danes ne morejo zanašati niti na ljudi v najpomembnejših svojih ustanovah.

Iz dneva v dan prihajajo vesti iz vseh krajev države o vedno bolj naraščajočem odporu proti vojnim pripravam, katere so se po sklenitvi vojaškega sporazuma med Titom in Trumanom še bolj pospešile. Na zahtovo ameriških vojnih neticev so titofašisti prepustili večji del dosedanjega mirnodobske industrije v vojno industrijo. Tournice elvo Lola Ribar v Zeleznicah, «Utoav» v Pančevu, «Zmaj» v Zemunu, Zelezarica v Zenici, na Jesenicah in v Sisku, ladjejalnice na Reki in v Pulju, tornice avtomobilov v

Velik vrisk so zagnali titovci v Jugoslaviji kakor tudi v Trstu okrog južne Koroske in njene okrajne, 12. decembra pa je Rankovičev gestapo aretiral še nadaljnjih pet članov uredništva. Vsi so obtoženi, da so v uredništvu «Borbe» osnovali komunistično skupino za borbo proti Titovemu terorističnemu režimu. Te aratacije, ki so napravile po vsej arzavi gibok vtis, dokazujejo, da se titovci danes ne morejo zanašati niti na ljudi v najpomembnejših svojih ustanovah.

Iz dneva v dan prihajajo vesti iz vseh krajev države o vedno bolj naraščajočem odporu proti vojnim pripravam, katere so se po sklenitvi vojaškega sporazuma med Titom in Trumanom še bolj pospešile. Na zahtovo ameriških vojnih neticev so titofašisti prepustili večji del dosedanjega mirnodobske industrije v vojno industrijo. Tournice elvo Lola Ribar v Zeleznicah, «Utoav» v Pančevu, «Zmaj» v Zemunu, Zelezarica v Zenici, na Jesenicah in v Sisku, ladjejalnice na Reki in v Pulju, tornice avtomobilov v

415 proizvodnih javstvin. Obenem pa se nprl širi privatni kapital na dosedajni državni in zadrughni sektor. Tako je v Beogradu danes sedemkrat več obratov v zasebnih rokah kot jih je bilo leta 1949, v Zagrebu pa celo osmerkrat več. A tudi v Ljubljani se v zadnjem času ponovno odpir

JUGOSLOVANSKI OBLASTNIKI V IMPERIALISTIČNI ŠPIJONSKI SLUŽBI

POD TITOVIM VODSTVOM SO IMPERIALISTI USTVARILI U.D.B.

5. Titova klika, ki je delovala pod vodstvom angloameriških vohunov, je fizično uničila na tisoče in tisoče Jugoslovancev, bodi v neodvisnosti svoje domovine. Tisk je objavil mnogo gradiva, ki je Titovec razkril, kako in kakšno, na kakšne načine so storili ta zločin. Titovec so najboljšje partizanske enote, ki so bile sestavljene iz najbolj stanovalniških borcev, v glavnem delavcev (med katerimi je bilo mnogo komunistov), pošiljali pod udarce osvajačev, ki so jih streljalo v pokrajini in jih skrajaj do zadnjega moža uničili. V zaledju pa se je s tem erim poslom bavila titovska kontraobveščevalna služba — OZNA. Oznovski oficirji so zaledovali borce in poveljnike, ki so bili pravi antifašisti in prijatelji Sovjetske zveze. Te ljudi so brez vsake sodbe in preiskave streljali. Nato je Tito to sudejstvanje OZNE vpejal tudi v civilne organe in med prebivalstvo osvobodnih predelov.

Posebno intenzivno so uničevali poštno komunikacijo, ki so bili vdani Leninovi in Stalinovi stvari. Rezultat titovske politike je bil ta, da je bilo umorjeno preko deset tisoč članov ilegalne KPJ, ki je imela pred vojno 12 tisoč članov. Titova klika je pomorila dve tretjini članov CK KPJ ter več sto voditeljev krajevnih partijskih organizacij. Vse te ukrepe, ki so jih izvajali titovski agenti, je spremljal širokopolezno udejstvovanje angleške in ameriške službe, ki sta namreka agente. Angleška in ameriška obveščevalna služba sta si prizadevali, da bi pridobili vse tiste ljudi, katere je Tito postavil na razne vodilne položaje v armadi in v državnem aparatu. Naravno je, da titovski »povsničarji« niso spadali med ljudi, ki bi angleške in ameriške zahteve zavrnili. Kmalu v Titovi okoliščini že ni bilo mogoče najti človeka, ki ne bi postal inozemski špijon.

Posebno aktivno pa je Titova banda pričela rovariti tedaj, ko se je stari policijski provokator ter agent treh tujih obveščevalnih služb vgnedel v Beogradu in ko je formalno postal vodja vse države.

Od tedaj naprej so titovski pričeli rovariti v dveh praveh in sicer znotraj države in izven nje.

1946. leta je bila OZNA reorganizirana v Upravo Državne Bezbednosti (varnosti - UDB). V celotni strukturi razporedene špijionsko-diverzijske službe z glavnim sedežem v Beogradu, katero so ustvarili imperialisti pod Titovim vodstvom, igra UDB važno vlogo. Zaradi tega so prav zanimivi nekateri podatki, ki to upravo karakterizirajo.

UDB je sicer vključena v sestavo notranjega ministrstva, toda dejansko je popolnoma neodvisna organizacija, ki jo vodi neposredni minister. Udbi so podrejeli: policija, obvezna straža ter razni policijski oddelki s posebnimi funkcijami. V posameznih federativnih republikah je celotno periferno omrežje Udbe podrejeno je nejnemu glavnemu središču v Beogradu. Osrednji aparat Udb je šteje več sto oficirjev in preko vsajset generalov. Večino oficirskih in vodilnih kadrov Udb tvorijo bivši uradniki krajevske tajne policije, policijski provokatorji in inozemski špijoni. Imperialistične obveščevalne službe najstrožje nadzorujejo titovska tajna policija potom svoje agencije.

Titu pa so za ljubico poslali ameriško špijono, neko Zinko Kunčevco. Ta barska pevka, ki je pela na odrih newyorških burleskov (torej »gledališča«, v katerih se morajo igralci znati le postopoma slišati pred gledalci, to je vsa njihova »umetnost«), se je v New Yorku poročila z jugoslovanskim trockistom generalom Iličem. Nato jo je ameriška obveščevalna služ-

ba poslala v Beograd da se tam sprijatelji s Titom. Jugoslovanski notranji minister Ranković, ki nacekuje titovskemu gestapu Udbi, ima bogato preteklost v pogledu špijonaže in političnega vohunstva. Ranković je služil v stari jugoslovanski tajni policiji, poleg tega je bil še vohun hitlerjevske Gestapa, končno pa se je prodal angleški in ameriški obveščevalni službi. Tito je Rankoviču podredil tudi kontraobveščevalno službo v armadi (KOS) in ga postavil za voditelja kadrovskega oddelka takozvano KPJ, ki je postala partija fašističnega tipa. Obe službi mu je dal opravljati s popolnoma določenim namenom, namreč, da napravi iz njega policijskega diktatorja dežele in da mu na ta način omogoči zatiranje jugoslovanskih narodov.

Ranković pa tudi pred ničemer ne okleva, da bi dosegel svoje. Ameriški špijoni so se z oznovskim avtomobilom in v spremstvu oznovske oficirja pripeljali v Szeged, kjer so svoje ponarejene dokumente nemudoma uničili. Titovski špijoni so pred koncem vojne, in sicer jeseni 1944. leta, začeli delovati tudi v rumunjski pokrajini, ki meji na Jugoslavijo, namreč v Banatu, kjer se je nahajala rezidenca jugoslovanske obveščevalne službe za ta kraj.

Kasneje je jugoslovanska obveščevalna služba na podlagi ukazov iz Washingtona in Londona pričela izvajati širokopolezno organizirano in sistematično špijonažo ter politične diverzije. Titovska banda izteza svoje glasilne tipake daleč od strani meja dežele, Jugoslovanski špijoni rovarijo proti ljudskodemokratskim dežavam.

Titovi kliki je dolgo časa uspevalo prikrivati svoje izdajstvo, iznevezanje stvari delavskega razreda in prehod v imperialistični tabor. Toda narodni pregovor ne pravi zaman, da se »vrvi« lahko se tako dolgo plete, pa je bo vendarle konec. Resolucija Informacijskega urada komunističnih partij iz meseca junija 1948. leta Titu in njegovim »pajdaš« razkrinkala. Zanje čase so bili v zvezi s sodnimi razpravami proti antizdravnim zločincem Rajku, Kostovu in mnogim drugim titovskim agentom razkrinkani zelo zakopirirani ukrepi ameriške in angleške obveščevalne službe proti ljudskodemokratskim dežavam. Obenem pa je bilo razkrinkano tudi fašistično-gestapovsko bistvo bande, ki ji nacekuje Tito.

Po objavi resolucije Informacijskega urada so severnoameriški in angleški imperialisti pričeli Titovo kliko odkrito uporabljati za rovarjenje proti demokratskemu in socialističnemu taboru. V teh pogojih je titovska Jugoslavija očino postala mostičke imperialističnih obveščevalnih služb ter težišče fašističnih in reakcionarnih elementov, trockistov, špijонов, diverzantov, teroristov in raznih drugih kriminalnih zločincev, ki so pobegnili iz ljudskodemokratskih držav.

V ZDA ležijo v skladiščih zaloge blaga za 71 milijard dol.

Kaj pišejo ameriški listi o posledicah oborožitve - 80 od sto prebivalstva ZDA je v tem letu kupovalo samo živilske potreščine - Koliko stane ena letalonosilka - Mesto vojnega letala bi lahko zgradili 300 hiš

Gele borznih spekulacij Wall Streeta je »Nobena kupčija ni boljša od vojaških dobav«. Casopisni monopolisti pišejo povsem odkrito, da se kapitalistično gospodarstvo lahko razvija edino le v vojni proizvodnji. Revija »Mansley Review« je celo pisala, da je »emir depresija, dočim je vojna blagostanje«.

Dejanja pa pravijo, da kljub usmeritvi v vojno gospodarstvo, kriza ni bila premagana, nasprotno, slednja postaja vedno težja. Statistike proizvodnje potrošnih predmetov v zadnjem tromesečju beležijo, v primerjavi s prejšnjim tromesečjem, nadaljnje znižanje. List »Nation Business« piše: »Podjetja, ki dobavljajo prebivalstvu živilske proizvode, so morala znižati svojo proizvodnjo za približno 40 odstotkov. Težka je tudi trditve revije »News Week«, ki pravi: »Ne samo, da je vedno manj kupice mnogo ameriških industrijskih podjetij tekstila, kože, avtomobilov, radio-tehnik in še mnogo drugih je moralo znižati stveljo zaposlenega osebj. V elektrotehnični industriji za gospodinjstvo se je proizvodnja znižala za 50 odstotkov.«

Razumljivo je, da ima znižanje proizvodnje za posledico naraščanje brezposelnosti. List »Union«, glasilo sindikata rudniške industrije pravi, da sta za vsakega delavca, ki je zaposlen v vojni industriji, dva odpuščenca delavca v civilni industriji. Celotno ministrstvo za dele ZDA Tobin, je moral priznati v enemu izmed zadnjih govorov, da je beležiti v celoti vrstovino znatno zvišanje brezposelnosti in to zaradi pomanjkanja surovin in znižanja povpraševanja po predmetih široke potrošnje.

V znatnem porastu pa je tudi deina brezposelnost. Razen znižanja proizvodnje v številnih tovarnah, je beležiti istočasno zaporo mnogo drugih. Revija »Survey of current Business« naštevava celo vrsto primerov začasnih zapor tovarnišni pa ponovne otvoritve z nižanjem osebjem.

Na podlagi podatkov ministrstva ležijo v skladiščih rezerve blaga v vrednosti 71 milijard dolarjev. Iz članka časopisa »New York World Telegram and Sun« pa izhaja, da je približno 80 odst. prebivalstva ZDA potrosilo v tekočem letu edino le za živilske potreščine.

Kakšne so perspektive? Wall Street postavlja vedno nove zahteve za vojaške stroške. Vsa teza biaznega programa vojaških stroškov pa pade na ramena delavcev.

Ni si torej težko predstavljati, da kljub zatiranju naraščajo iz dneva v dan številni tistih, ki zahtevajo povratek k politiki miru. Mnogo sindikalnih listov objavlja v zadnjem času podatke o izboljšanju, ki bi se lahko doseglo, ako bi se uporabilo za potrebo prebivalstva milijarde namenjane za oborožitve. Ti časopisi področje, da

Sprehod po podeželju

ŠKOFIJE

Večina kmetov iz Skofije, kakor tudi iz Plavij in Camproja ima svoje polje v coni B. rojeg ostalih kmetičkih priredb imajo v coni B tudi oljčne nasade. Ko je prišel čas za oiranje oljk, so ga titovske oblasti v coni B prepovedale. Za nekaterimi »mami« (kakor so pripovedovali domačini) so titovske obvezne straže celo strejale. Ojčke so ostale na državih in segnile. Kmet, ki je celo leto priokavil, da si bo pripravil nekaj olja in tako vsaj nekaj izboljšal svoj položaj je od titovskih »socialističnih« oblasti v coni B dobil takšno plačilo.

Ko so kmetje čistili in gojili oljčne nasade so jih titovski poglavarji v Kopru pustili. Sedaj pa so jim prepovedali poboriti to kar so si s trdim delom pridobili. To je način zaščite kmetičkih in delavskih koristi ki ga uporabljajo titofašistične oblasti v coni B.

Tukajšnja vojaška uprava se za takšno »malenkost« sploh ne zanima. Zaveznitvo med Titom in Trumanom pride pač do izraza tudi pri nas. Prebivalstvo STO in še posebno prizadeti kmetje iz gori omenjenih krajev so to zedavno tega spoznali ter se bodo še bolj enotno borili za resnično ustanovitev svobodnega tržaškega ozemlja.

Današnja sola je neprimerna za učenje in tudi ne odgovarja higienskim predpomen. Poleg tega stoji stavba prav na cesti, kar predstavlja nevarnost za otroke predvozil ter ropot in mimoidoči motijo rečno poučevanje. Zgleda, da je nakazanih 12 milijonov za novo solo in otroški vrtec v Sempolaju. Upamo, da ne bo to ostalo samo objuba ker naši otroci potrebujejo pouka v zdraviljskih prostorih.

Vojaška uprava naj to vprašanje nemudoma reši ter naj občina ne nehna zahtevati od odgovornih oblasti, da se tudi pri nas zgradi tako potrebna šola.

Kakor vse vasi v Bregu ima tudi Boljuncec skupne pasnike, travnike in gozdove, ki jih upravlja vaski odbor ali odbor srenje. Na teh pašnikih pod vasjo proti mestu je neka električna družba postavila pet velikih železnih stebrov za napeljava električnega toka visoke napetosti.

Srenja je prostor prejela za vseh pet stebrov 2000 lir. Kakor prej povedano, je zemljišče last vaskih srenjev, denar pa je prejela občina, ki ga je potem izročila srenji. Vsaka srenja, tako tudi naša, ima svojega izvoljenega župana, ki je pooblaščen sklepati razne pogodbe kar tudi za dvig denarja bodisi za odškodnino kot za morebitne prodaje ali najemnine.

Kar pa pri tej zadevi ne razumem, je razlika odškodnine, ki jo je prejela srenja iz Rimljanov za enake železne električne stebre in od iste družbe. Kot mi je znano so v Rimljanjih prejeli za vsak stebel 5000 lir, med tem ko je boljunska srenja prejela za pet stebrov samo 2000 lir.

Zakaj torej takšna razlika? Kje je napaka ali pomota? Družba, ki je uporabila prostor je dolžna plačati na isti srenji isto odškodnino, ki jo je plačala drugo. Cilan vase srenje

Del Sv. Križa nad glavno cesto Prosek - Nabrežina spada k nabrežinski občini. Vsa javna dela morajo biti izvršena od občine Nabrežina. Več kot pred enim letom je skupina naših svetovalcev postavila na seji obvezni svet v Nabrežini vprašanje javne razsvetljave po cesti od Nabrežine do zadnje hiše v Sv. Križu, na desni strani ceste proti Proseku.

Ker mora napeljava izvršiti električna družba SELVEG, se je občina tudi zanimala in pri njej posredovala. Za omenjeno napeljava je potrošil sedem drogov in isto toliko hliva. Selveg je za izvršitev dela in za potreben material vprašala naj naj kot 700.000 lir. Poleg tega bi občina morala plačevati mesečno 30.000 lir za vzdrževanje razsvetljave.

Ceravno nisem električni strokovnjak sem menila, da je ta svota ogromno pretirana, če ne sramota. Za vsaki drog, bi torej občina morala plačevati 100.000 lir in 4.500 lir mesečno za uporabo toka za vsako žarnico.

Več prometnih nesreč se je zgodilo na tem delu ceste pravi zaradi teme. Dolžnost Vojaške uprave je, da nakaže nabrežinski občini potreben denar, da izvede navedeno električno napeljava; družba SELVEG pa naj se zaveda, da poleg občine ima od vsake napeljavane olja največjo korist.

(Po moskovski reviji "Slavjani.")

tako stanje. Po beograjskih ulicah vsako moč drviyo ubovski avtomobili, v katerih vijo rodoljube na titovsko policijo in v ječe. Glavna beograjska leta Glavnjaca, je nabito polna. Mnogo najboljših Jugoslovancev so titovski fizično uničili, druge pa zaprli v ječe in koncentracijska taborišča. Tisti, ki so se tej usodi izognili, pa se morajo skrivati v gorah ali v globoki ilegalni. Titova klika je kot podružnica imperialističnih obveščevalnih služb razvila svoje emednarodno udejstvovanje že tekom vojne. Titovi emisarji so meseca novembra 1944 leta prepeljali v Sveci organizirano ameriško špijionsko službo v skladu z direktivo Allana Dullesa, skozi Beograd v zaledje napredujočih sovjetskih čet na Madžarskem. Ameriški špijoni so imeli povtorjene dokumente jugoslovanskih oficirjev. V Beograd so prileteli na ameriškem vojaškem letalu. Tam je major OZNE Nikola Kalafatić organiziral prevoz te skupine čez

V. MINAJEV (Se nadaljuje)

Prenehala je doba suženjstva tudi za bolgarske pristavčke delavce. Dnes so delavci LR Bolgarije deležni vseh pravic in svobodnih. Zato z navdušenjem ustvarjajo s svojim delom srečno, socialistično bodočnost vsemu svojemu narodu.

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE «DELA» GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO ŠTEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA ŠTEV. 666.

POPOLNA POLOMIJADA TITOFAŠISTIČNE KONFERENCE V ŠTANDREŽU

SLOVENSKO LJUDSTVO NE NASEDA TITOFAŠISTIČNI PROVOKATORSKI DEMAGOGIJI

V nedežo so v Štandrežu titofašistični plačani agenti na Goriškem skušali organizirati konferenco, na kateri naj bi se diskutiralo o vprašanju slovenske manjšine v Italiji. Ker se slovensko demokratsko prebivalstvo na Goriškem ni popolnoma ni brigalo za to titofašistično konferenco, so se plačani agenti na vse načine trudili, da bi konferenci prisostvovali vsaj nekaj ljudi.

Kot glavni govornik na tej konferenci je nastopil titovec Nanut, katerega vse od izvolitve v pokrajniski svet, kjer Nanut predstavlja titovsko »fronto«, nismo imeli ne srešča, da bi slišali tudi Nanutovo glas oz. govor, s katerim naj bi izpovedal želje ali pa branil interese in zahteve slovenskega ljudstva na Goriškem, kot sta to storila nešteto krat v Toroš in Mira Rljavec.

Konferenca je bila organizirana, kot znaajo vse podobne stvari organizirani titovski t. j. staviti na razpoložno vsa mogoča prevozna sredstva, seveda brezplačno. Po končani konferenci pa seveda »Primorski« ni hotel zaostati s svojimi ogromnimi nastopi na vse stolpce, katerim so sledili članki o velikanskem uspehu

Pozdrav tržičkim komunistom

Tovariši Zocchi Lino (Ninci), ki je kričeno zaprt in je sedaj eden izmed najtlačnejših obsojencev na procesu v Lucii, pozdravlja vse komuniste in delavce CRDA in podjetja SOLVAY v Tržiču ter se jim obenem toplo zahvaljuje za nalono pero, ki so mu ga tržički delavci poslali v dar.

Tovariši Ninci, hrabri partizanski borec za mir in bratstvo med narodi, naj sprejme potop nasega lista bratske pozdrave vsega demokratskega slovenskega ljudstva naše pokrajine.

OBVESTILO

Občinska volilna komisija iz Steverjana obvešča vse osebe, ki niso vpisane v občinskem volilnem seznamu, naj vložijo prošnjo za vpis do 15. januarja 1952. Po poteku tega roka občina ne bo upoštevala zahtevnih prošev. Vsi zainteresirani naj prošnje vložijo na občinski urad v Steverjanu.

SILVINO PO' LETTO

Izplačevanje predujma upokojencem INPS

V Krminu se je 18. novembra t. l. vršil širši sestanek vseh upokojencev, ki so potom advokata tov. Lucija Luzzatta zahtevali 3.000 lir kot predujma na pokojnino. Advokat Luzzatto je zahtevo upokojencev postavil pred ministrski svet, kjer so se demokratski poslanci za zadevo živo zainteresirali. Ministrski svet je njih zahtevo upošteval ter odredil, da se do 6. januarja leta 1952 vsem upokojencem INPS izplača 3.000 lir kot predujma na pokojnino.

SVETOVALEC KOMIC ZA KRISTI LJUDSTVA

Cesto Štedno-Števerjan je nujno potrebno popraviti

Odgovor prefekture, s katerim se strinja tudi župan belček, je, da cesta ne pride v poštev za popravilo, ker »v vasi ni dovolj brezposelnosti,«

Tovariši Komic, ki se kot svetovalec v občinskem svetu vedno odločno bori za koristi vseh občanov, je pred kratkim v imenu vseh prebivalcev Štedno-Števerjan od župana, da bi se čim prej uredila cesta Štedno-Števerjan. Ta cesta je v zelo slabem stanju in so zaradi tega prebivalci Štedna upravičeni, da zahtevajo od občinske uprave, da cesto popravi, ker se je morajo vsakodnevno posluževati. Ker g. župan ne pozabi na prebivalce Štedna, ko gre za izterjanje davkov naj se jim ugodno predvsem upravičene zahteve s tem, da se jim ta cesta nemudoma popravi.

G. župan pa je skušal s plahim izgovorom odgovoriti na zahtevo tov. Komica, čes da je pred kratkim dobil na zahtevo za popravilo navedene ceste odgovor s strani prefekture, ki je v svojem pismu poudarila, da je v Steverjanu zelo malo ljudi, ki so brezposelni. Torej po mnenju tistih na prefekturi in g. župana se cesta ne more popraviti, dokler v vasi ne narašča brezposelnost. Tega se očitvidno drži tudi g. župan.

Ljudstvo pa zahteva od občinske uprave, naj ne upošteva

Siti smo teroriziranja

Titofašisti naj prenehajo s svojimi zavratnimi dejanji proti mirnemu prebivalstvu

Pred kratkim smo zvedeli o terorističnem dejanju, ki so ga izvedli titofašistični agenti pred nekaj tedni v števerjanski občini.

Korečič Mario iz Steverjana, po pokliu mlekar, znan kot velik nasprotnik titofašističnega izdajalskega režima, je bil neke noči napaden od »nepoznanega« tolovaja ki ga je štiri-krat močno udaril s pestjo. Korečiču je uspelo iztrgati se iz napadalcevih rok ter se je prišel odločno braniti. Ko je napadalec videl, da Korečiču ni kos, je urno pokazal pete ter mu je uspelo zbežati.

Cas bi bil, da bi se tako in podobna teroristična dejanja

S kongresa kolonov Proti novim bremenom in obveznostim zemljiških magnatov

GRADISKA — V nedežju je bil v Gradiskem kongresu pokrajinske Zveze kolonov in polovinarjev, katerega se je udeležili tudi zastopnik centralnega odbora Zveze »Federmezzadria« tov. Pietroni.

Osrednji argument, o katerem so razpravljali na kongresu, je bila točka, ki se nanaša na borbo za dosegno nove pogodbe; kajti dosedanja, ki so jo uveljavili že za časa fašizma, še zdaleka ne odgovarjajo obstoječim razmeram.

Med tem, ko v Rimu razni senatorji razpravljajo o tem, kako bi se poslabšal zakon za reformo agrarnih sporazumov ki jih zlasti podpirajo demokristjani, se polovinarji in koloni goriške pokrajine pripravljajo, da stopijo v idločno borbo za dosegno svojih pravic, t. j. za zboljšanje dosežnih razmer. Referat tov. Marizze in številne intervencije na kongresu so jasno pokazali, da polovinarji in koloni goriške pokrajine predvsem oni v Brdih, ne bodo dopustili, da bi veliki zemljiški magnati, podprti od vlade, ki so ji potrebe in pravice delovnega ljudstva deveta briga, napravili vsa bremena in nove obveznosti.

Na kongresu je bil izvoljen tudi nov pokrajinski odbor Zveze, ki bo takoj pričel s svojim delom.

SAMO, DA JE KORITO...

«Tito je prasce - toda je naš prasce» (iz ameriškega časopisa «Time»)

KDAJ BO TITOVEC NANUT spregovoril v obrambo Slovencev?

Svetovalec »fronte«, na seji pokrajinskega sveta »znil«, le, da izrazi svoje osebno mnenje o prejemkih, ki so bili določeni pokrajinskim odbornikom

Titovec Nanut iz Štandreža, ki je svetovalec goriškega pokrajinskega sveta v Gorici, je od vseh zasedanj, ki jih je ta občinski svet imel do danes, le enkrat prišel na dan s svojimi besedami. Njegovi voliči se bodo odahnilni in pomislili, da je Nanut spregovoril v obrambo interesov Slovencev v goriški pokrajini. Toda prevarila jih bo ta misel, ker Nanut je na pokrajinski seji »eznil« le zato, da izrazi svoje... osebno mnenje o prejemkih, ki so bili določeni po-

Epidemija parkljevke prenehala

Epidemija parkljevke, ki je zajela tudi Steverjan, je te dni v glavnem prenehala. Zivno-rejemcem pa toplo priporočamo, naj pazijo na nevarnost ter dobro razkužijo hleve z apnom, moдро galico ali kreolom. Ravno tako naj ne dovolijo vstop v hlev nikomur, ker bi se v nasprotnem primeru bolezen lahko ponovila.

GORIŠKA FEDERACIJA K.P.I. želi vesele božične praznike

vsemu prebivalstvu ter obenem želi enotnost vseh ljudi dobre volje, ki delajo v prid miru in napredka.

EGIPČANI NE BODO NIKOLI POZABILI 11. JULIJA 1882

Angleži so z ognjem in mečem prinesli "zahodno civilizacijo,"

V barbarskem bombardiranju Aleksandrije je poginilo na tisoče domačinov. Londonska vlada je vsilila Egiptu "spozornje" iz leta 1889 ter "dogovora, iz 1922 in 1936, ki ne priznavajo neodvisnosti egipčanskemu ljudstvu

11. julija 1882. Enajsti julij je datum, ki bo ostal vedno vtisnjen v spomin tega Egipčana, kakor je turba stvar, s katero se ne more ločiti od zemlje, ki je bila nekdo svetovna glavina faraonov a danes pod peto naslednje in izsedevalskega okupatorja. Egipčan prav dobro ve, se je zgodilo daljnega 11. julija 1882.

V letu 1882 je bila zahodna civilizacija v tem cvetu svojega razvoja. Istovestno je v splošnem verjel v koristnost kapitalističnega sistema. Pionirji socializma imeli še malo poslušalčen razen proletariata, ki je v Evropi že zelo številen. Velika zastava je bila v sveže simbolizirane zahodne civilizacije, ker je še ni nadomestila zastava strica Samuela v kolonialni borbi. V borbi kolonialni narodom je tedaj Anglija isto vlogo, ki imajo Združeni kraljevini, danes v Južni Ameriki, v Evropi in v nekaterih delih Afrike. Anglija je bila za to svojo vlogo in po to odobrenje vseh zahodnih držav.

Reselija je vladala Anglijski kralj kot gospodar v Egiptu, potem ko je izločila Egipt in preko njega nemški v. Toda Egipčanji so hoteli neodvisnosti. Univerza Al-Azhar je bila prava revolucionarna kovčnica, v kateri so kalili češkoslovaški izobraženci so zahtevali za lastno politično svobodo in oblast. Češkoslovaško ljudstvo je bilo oblikovano v buržoazije, ki je v boju proti britanskemu kolonializmu predstavljala narodno interes države.

Splošno vstajo v državi so Angleži v prvih mesecih 1918 vrženi iz Egipta ali pa so bili v nekaj tednih oziroma v nekaj dneh. Velika Britanija je bila tedaj Egipčanom utrujena, hoteč vsiliti deželni avtoritativno na podlagi "spozornje" iz leta 1889, ki naj bi dosegla, da ostane Egipt v Egiptu. Oboroženo ljudstvo se je temu upiralo in tevalo odhod vseh Angležev iz dežele. Angleži so se poskušali novo utrditi, s tem so napovedali odkritje, da se Egipt ne bo hotel vdati. V državi ni bilo hoteli slišati o teškem ultimatumu, temveč se z njegovo naglico prijavili na obrambo. Zaradi tega je 11. julija 1882 zjutraj skupina angleške vojske bledela pojavila pred Aleksandrijo, največje trgovsko luko Egipta, ter je začela vsake predhodne napovede strahovito obstrlejevati. Določne predele mesta, brez njih ruske stanovanjske hiše prav posebnim besom se ne predele.

Ukvar ni mogel nihče zveč, kolikor tisocev Egipčanov bilo tedaj izjasko umorjenih od brezobzirnega bombardiranja "civilizirane" svobode. Od tedaj je 11. julij kot dan narodne žalosti Egipčanov ter za nek narodne vstaje. Angleži se uspešno, da so ob splošni sovražnosti naroda kupili naj podlih ljudi (med njimi kraljevo družino), ki so vsilili v Veliko Britanijo njensko pogodbo, ki je naroda konca prvemu egipčanskemu poskusu, doseči neodvisnosti. Kralj si je v sencah škofljanetov makopčil nastava z visokimi davki, ki je iztisnil iz ljudstva, Angliji pa so začeli smatrati

Egipt kot svojo provinco. Pogodba je bila podpisana leta 1889 ter je med drugim določila mešanost suverenosti anglejskega nad Sudanom, (ki je provinca Egipta) s ključno, da mora biti guverner te provincine vedno Anglež, imenovan iz Londona. Sueški prekop, življenjska žila Egipta in glavni vir dohodkov, je prišel pod nadzorstvo Angležev, ki so poslali tja svoje čete.

"Spozornje" iz leta 1889, ki spravlja Suez pod angleško nadzorstvo, dovoljuje angleško vojaško okupacijo Egipta, ki je postal tako "protektorat" britanskega imperija, je značilen tudi zaradi dejstva, da je leto prej (decembra 1888) ista Anglija podpisala v Carigradu dogovor, po katerem se priznava polna oblast Egipta nad pokrajino Prekopa; oblast nad tem predelom je prenehala šele s pogodbo iz leta 1889 ter se danes velja to stanje, s katerim se Egipčanji niso nikdar strinjali. Dogovor iz leta 1889 je boleel tudi, da mora ostati določeno število britanskih čet na raznih važnih postojankah "protektorata" za zavarovanje reda in varnosti.

"Pogodba" vsiljena leta 1889 Egiptu od Angležev, je bila sprejmeta v letu 1922, ko je po spremembah, ki jih je prinesla prva svetovna vojna, in spritno prebujenja arabskih

narodov morala tudi londonska vlada dati nekaj koncesij. Te koncesije so obhajale v glavnem v sledečih določbah: Egipt sme izdati lastne poštne znamke, kraljev Egipta bo v svojih odločitvah suveren brez potrebe predhodne odobritve Angležev; toda vsa določila iz leta 1889 glede vojaške okupacije Suez ostanejo neizpremenjena. Poleg tega Egipt ne sme napovedati vojne, ne sklepati mednarodnih pogodb in zavestnih brez britanske odobritve, egipčansko vojaštvo in policijo pa bodo vezali samo angleški oficijali. Kot vidimo, je Velika Britanija "darovala" Egiptu lepo "neodvisnost"! V resnici so vse stvari ostale pri starem.

Nov korak v zgodovini nepravilnih "pogodb", vsiljenih od Angležev Egipčanom, je anglejsko-egipčanska konvencija iz leta 1936. V bistvu potrjuje tudi ta konvencija dotedanje stanje. Ob njenem podpisu so izbruhli veliki nemirni in demonstracije proti Angležem kakor tudi proti kolonialni politiki sploh, pri kateri ni razlik med angleškim ravnanjem in obnašanjem Francije, Združenih držav in Vatikana. Edini glas, ki se ni strinjal, je bil glas fašistične vlade v Rimu, ki je hotela sama stopiti na mesto londonske vlade, da bi vsilila Egiptu isto kot Angleži.

Tržaški delegati pripovedujejo o svojem bivanju v deželi miru in napredka

SOCIALIZEM JE USTVARIL novega človeka in novo kulturo

Visoka kultura najširših ljudskih množic v ZSSR - Sovjetska šola - Nagrade učiteljem - Delavci veliko čitajo - Sovjetski kino ne pozna gangsterskih podvigov - Množično športno udejstvovanje - Ljudje so zelo lepo oblečeni, kar neizpodbitno potrjuje, da dežela prehaja v pravo blagostanje, v komunizem

Povrnimo se k šolskim zadevam in h kulturi na splošno. Odveč bi bilo ponavljati, da je bila velika večina ljudi v bivši veliki carski Rusiji nepismena in da so bili le redki, lahko rečemo, srečnejši, ki so imeli možnost obiskovati šolo; to so bili v glavnem siroti bogate mestne buržoazije, plemiške kaste in kulakov na deželi. Vse ostali množici pa

je bil dostop do kulture onemogočen. Danes pa je popolnoma drugače. Po vsej pravici smemo trditi, da nikjer na svetu ne študirajo toliko, kolikor v Sovjetski zvezi. Sovjetska oblast je ugledila pol h kulturi, ki je dostopna vsem, ki so zanjo sposobni, pa naj pripadajo ruske, ukrajinske, litvanske, kirgizske, tatarske ali kateremu koli drugemu narodu.

Napori sovjetske oblasti za dvig kulturne ravni najširših množic so bogato poplajeni. Nova vzgoja, nova šola in novi načini življenja so popolnoma spremenili sovjetskega človeka. Ta je postal v resnici človek, tak kot mora biti, plemenit, po značaju, pravičen, naroben in ki je zavzel vse tisto, kar človeka dela slabega in živali podobnega. V sovjetskih kinodvoranah bi zamašili kinovarilne ameriške filme, ki poveljujejo gangsterska dejanja, rope, uboje, okrumenje človeškega dostojanstva in plemenitosti ter zločine vseh vrst. V kinodvoranah in v gledaliških uprizorjenih umetniških delih tujca, tuje filme, tuje opere, simfonije, koncerte, dramske prireditve itd. Po vsej pravici smemo trditi, da so v Sovjetski zvezi mnogo boljše in veličastnejše podelavili Verdiejev jubilej, nego v njegovi rodni Italiji, kjer na vsa moč evete ameriška gangsterska filmska in teatarska umetnost.

Nekega ranega jutra smo čakali vlak na postaji v Cerkasih. Iz tamkajšnje postaje se vsako jutro vozi na delo na stotine delavcev. Kar dūidil smo se, ko smo videli, da na vse zgodaj vsakdo čita ali casopis, ali revijo, ali knjigo. Po Veliki oktobrski revoluciji je zraslo na tisoče novih šol, bodisi v mestih kakor tudi v najzokrajnejših oddaljenih predelih dežele. Za vse otroke je obvezen 7-letni pouk v takomerenih sedemletnih, kakor hoče pa obiskuje navadno šolo 10 let. Iz desetletke je možen vstop na univerzo in v druge sorodne visoke strokovne šole ali tečajne. Vsi dijaki visokih šol prejemanjo mesečne konaraje. (V zadnji številki je bilo pomotoma napisano, da prejemanje honorarj letno. Prosimo oprostjenja. Op. ured.) Vse šolanje vzdržuje država.

Sovjetska oblast se posebno zanima tudi za stanje učenih moči, t. j. učiteljev osnovnih, srednjih, strokovnih in visokih šol. V polni meri upošteva njihove napore pri poučevanju mladine. Zato je leta 1948 uvedla posebna odlikovanja za zaslug v šolah. Že po desetih letih poučevanja prejmejo prvo odlikovanje, po 30 letih pa jih odlikujejo najzastojnejše z Leninovim redom.

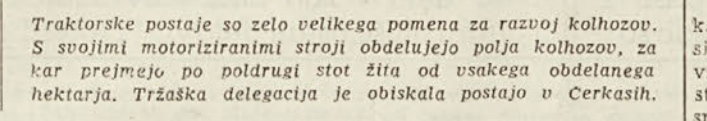
Pa tudi sovjetski človek in zlasti mladina spoštuje učitelja ter ga čeni zaradi njegovega truda. To je zlasti razvidno iz spoštovanja, ki ga ima do njega.

Nemalo smo občudovali, ko smo videli, kako v Sovjetski zvezi skrbijo ljudje za ptice, posebno v zimskem času. Povsod, bodisi po mestnih parkih kakor tudi na prostirni deželi, na kolhozih, smo videli po drevesih male ptičnice t. j. hišice za prenočevanje in gnezdenje ptic. Posebno mladina skrbi, da imajo ptice v zimskem času dovolj hrane, kar je pogoj, da preživijo ostre zime.

Preveč na dolgo bi se zavlekl, ako bi hoteli pripovedovati o sovjetskem športu, pri katerem sodeluje skoraj vsa mladina. Sovjetska oblast skrbi za nove stadione, telovadnice, igrišča za odbojke, košarkarje, za drsališča in skakalnice, kakor tudi za bazene bodisi letne ali zimske. V Moskvi gradijo stadione, ki bo imel prostora za 160.000 gledalcev, Leningrajsko igrišče "Kirov" ima prostora za 100.000 gledalcev. Tudi navadni kolhozi imajo svoje športne naprave, igrišča, telovadnice itd. Posebno razviti je tenis.

Povsod, kamor koli smo šli, smo videli srečne ljudi, dobro oblečene in primerno rejene; nikjer nobenega berača, kar je dovolj jasen znak, da v ZSSR ni bede in da dežela prehaja v pravo blagostanje, v komunizem. Sovjetsko ljudstvo si želi samo miru, kajti zaveda se, da bo le v miru v najkrajšem času dosegel svoj cilj. In to, kar želi sovjetsko ljudstvo dela njegova vlada, t. j. povsod in dosledno, se bori za ohranitev miru. Prav zaradi tega pa se proti njej s tako silo zaganjajo vojnočetnikarje in nazadnjaške sile, s katerimi tako vneto tekmujejo titofašisti in tudi oni rejni pisavčki "prormorskega dnevnika", kar pravzaprav predstavlja neprimljivo sramoto za naš mali narod.

Gotovi pa smo, da so sile miru mnogo večje od sil vojne, zato z velikim zaupanjem gledamo v bodočnost!

Traktorske postaje so zelo velikega pomena za razvoj kolhozov. S svojimi motoriziranimi stroji obdelujejo polja kolhozov, za kar prejmejo po podružni št. zita od vsakega obdelanega hektarja. Tržaška delegacija je obiskala postajo v Cerkasih.

Preveč na dolgo bi se zavlekl, ako bi hoteli pripovedovati o sovjetskem športu, pri katerem sodeluje skoraj vsa mladina. Sovjetska oblast skrbi za nove stadione, telovadnice, igrišča za odbojke, košarkarje, za drsališča in skakalnice, kakor tudi za bazene bodisi letne ali zimske. V Moskvi gradijo stadione, ki bo imel prostora za 160.000 gledalcev, Leningrajsko igrišče "Kirov" ima prostora za 100.000 gledalcev. Tudi navadni kolhozi imajo svoje športne naprave, igrišča, telovadnice itd. Posebno razviti je tenis.

Povsod, kamor koli smo šli, smo videli srečne ljudi, dobro oblečene in primerno rejene; nikjer nobenega berača, kar je dovolj jasen znak, da v ZSSR ni bede in da dežela prehaja v pravo blagostanje, v komunizem. Sovjetsko ljudstvo si želi samo miru, kajti zaveda se, da bo le v miru v najkrajšem času dosegel svoj cilj. In to, kar želi sovjetsko ljudstvo dela njegova vlada, t. j. povsod in dosledno, se bori za ohranitev miru. Prav zaradi tega pa se proti njej s tako silo zaganjajo vojnočetnikarje in nazadnjaške sile, s katerimi tako vneto tekmujejo titofašisti in tudi oni rejni pisavčki "prormorskega dnevnika", kar pravzaprav predstavlja neprimljivo sramoto za naš mali narod.

Gotovi pa smo, da so sile miru mnogo večje od sil vojne, zato z velikim zaupanjem gledamo v bodočnost!

IZ POROČILA O STANJU JAVNIH SKLADIŠČ NA GOSPODARSKI KONFERENCI Z.E.S.

Oblasti niso ukrenile ničesar za procvit prometa v tržaški luki

Zaludne države do 1918. leta - Kakšno je bilo povojno stanje prometa - Sedanja politično-gospodarska konjunktura škoduje razvoju prometa - Prejstje olajšave za razvoj naše luke

Tržaško zaledje je obstajalo vse do 1918. leta v prostranosti in bogatih pokrajinah avstro-ogrskih monarhije, ki so segale od Jadrana pa do daljnje Galicije (Poljska), vključujoč v svojih mejah del sedanje Poljske, del romunskih pokrajin (Bukovina), vse ozemlje Češkoslovaške, Nemško Avstrijo kot tako, 2/3 sedanje Jugoslavije ter vse Madžarsko.

Med tržaško zaledje je spadal obnem vse trgovski promet z južno Nemčijo (Bavarska, Württemberg, Saksionska) ter oni del Švice, ki mejl na Avstrijo.

Prva svetovna vojna 1914-1918 se je zaključila z razpadom avstro-ogrskih monarhije ter razdelitvijo ozemelj med države naslednice in sicer Italijo, Jugoslavijo, Češkoslovaško, Nemško Avstrijo, Madžarsko in deloma Rumunijo in Poljsko.

Gospodarski centralizem avstro-ogrskih monarhije je priložil vsa ta ozemlja, da so težila s svojim prometom na Trst. Razumljivo je, da je povojna porazdelitev teh ozemelj in njihova vključitev v nove državne tvorbe predstavljala za tržaški promet negativni pojav.

Tržaški trgovski krogi kakor tudi prebivalstvo so pa po letu 1918 z vztrajnim delom organiziranja trgovine zopet usmerili tranzitni trgovski promet v tržaško luko.

V letih 1937-38 je prišlo do radikalne politične državne spremembe dveh najvažnejših klientov Trsta, ko se je Nemčija polastila Avstrije in Češkoslovaške.

Ob zaključku druge svetovne vojne so bile ponovno vzpostavljene državne emote, ki so obstajale 1937. leta in katere je nacistična Nemčija takrat uničila. Slednje bi torej lahko tvorile isto tržaško zaledje, ki je obstajalo 1937. leta, do česar pa ni prišlo in to iz političnih razlogov.

Lahko ugotovimo, da predstavlja Avstrija v sedanjem zgodovinskem razdobju v pretežni večini dejansko tržaško zaledje in to s svojimi 76,3 odst. prometa.

Sedanje stanje tržaškega prometa in naše luke je vse prej kot normalno. Mesto in ozemlje se nahajata v režimu vojaške okupacije. Svojo trgovino so raztegnile na vzhodnoevropske države, Afriko in obe Ameriki.

Tržaška luka lahko zopet pridobi svoje stare kliente. Za to pa je treba resnega prizadevanja. Predvsem pa se ne sme dopuščati, da bi sedanja politično-gospodarska konjunktura oddaljila tradicionalni promet teh držav ter ga usmerila do severnih luk, ki so resne konkurentke Trstu.

Da bi zopet usmerila promet tržaškega zaledja v našo luko, je celo italijanska vlada po letu 1918 zopet vzpostavila nekatere olajšave, ki so bile v

veljavi za prostu luko za časa avstro-ogrskih monarhije. Tako je bila n. pr. zopet vzpostavljena jadranka tarifa, ki je že pred prvo vojno v največji meri pripomogla k ojačenju tržaškega trgovskega prometa. Slednja je bila sicer ponovno uveljavljena tudi po 1945, toda samo za Avstrijo.

(Se nadaljuje)

veljavi za prostu luko za časa avstro-ogrskih monarhije. Tako je bila n. pr. zopet vzpostavljena jadranka tarifa, ki je že pred prvo vojno v največji meri pripomogla k ojačenju tržaškega trgovskega prometa. Slednja je bila sicer ponovno uveljavljena tudi po 1945, toda samo za Avstrijo.

(Se nadaljuje)

IZ BELEŽK O TRADICIJAH IN OBIČAJIH

BOŽIČNI OBIČAJI

V starih časih je bilo praznovanje božiča združeno s številnimi in najrazličnejšimi običaji in obredi. Velika večina običajev je bila osredotočena v čarodajnih pojmihi. Po teh pojmihi se je bilo treba pravočasno zavarovati pred raznimi nadlogami, pred boleznijo, pred nesrečami in nezgodami, pred hudobnimi očmi; prav tako je bilo treba zavarovati živino in posestvo. Božična noč je bila po teh pojmihi združena z veliko silo, ki je premagala vse omenjene nadloge. Posebno od 11. ure do polnoči je bila borba izredno uspešna...

Pri Slovencih se je do nedavnega ohranilo običaj zaigranja božičnega čoka. V Brkinih in na Pivki - kjer imajo še stara ognjišča - ga zaigrajo še danes. Seveda ga zaigrajo iz tradicije in ne verujejo več v razna nadovanja. Nekeč pa so verovali, da pomeni zaigranje čoka veliko obrambo in zaradilno moč. Omenjeni čok, ki je po navadi velika hrastova grča, postaja za zaigranje, ob njem kurjajo velik ogenj; sčasoma se tudi čok imenuje in polagoma sti. Je pa zaradi tega sedel ob prijetnem ognju in cramljati v družinskem krogu.

MILIVOJ DOLANČ

Mnogo izmed omenjenih običajev in več v navadi, nekaj pa se jih je ohranilo do današnjega dne. Verjeto pa je, da raznim čarodajnim veštam ne pripisujejo več nobenega pomena. Vsekakor pa so, zlasti nekateri božični običaji polni izrazov prave žive družinske ljubezni in trdne navezanosti na svojo domačo ozračje.

MILIVOJ DOLANČ

Veseli je bila sta družina zbrana na božični večer ob božičnem čoku. Starejši ljudje so pripovedovali razne zgodbe bodisi iz starih časov kakor tudi iz lastnih doživljanj. Med pogovori so tudi molili in peli božične pesmi. Po večerji so talkli orehe in lesnike ter pili vino, nato pa so šli k polnočnici.

Moj nono mi je pripovedoval, da je bila nekdo mnogo tatov in da so čestokrat kradli na božični večer, zlasti med polnočnico, ko ni bilo ljudi doma. Zato se je pozneje uveljavila navada, da je vedno ostal doma po en družinski član za varuha hiše. Ta je sedel ob božičnem čoku in s peščkom po njem tolkel, da so se strnile iskre.

Božična večerja je bila še od najstarejših časov nekaj posebnega, toda vedno brez mesa. Na Pivki in v Brkinih so navadno pripravili na dva različna načina sladko zelje, nato so skuhalji fižol, prepelence, katerega imenujejo tudi emincina, dalje suhe češnje, cvrtje; ponekod so na koncu dali še po en kos potice. Med božično večerjo je družinski oče postregel z dobrim vinom, v Brkinih, Dolanah in v Vremški dolini z domačo evremščino.

Ponekod so pripisovali ubožnemu kruhu veliki zdravilni moč. N. pr. na Premu so spekli velik hlebec pšeninega kruha, ki je tehtal do 4 kg. V sredi hleba je bila prostornina za velik šop bršljan, okrašenega s svečicami iz papirja. Ta hleb so na božični večer postavili na preložen mizo, pod katero je bilo nekaj domačih semen in celo poljsko orodje. Tudi hleb je bil pogrnjen z lepim prtom. Na božični dan so pojedli polovico hleba, na vigojlo drugega božična t. j. na Silvestrovo preležo četrtino in na vigojlo tretjega božična t. j. na večer pred Tremi kralji spj nekolkto, kar pa je ostalo, so spravili kot zdravilo. Uperjeni so bili, da je polični kruh poseben učinkovit proti ujadi v trebuhu.

Po vseh slovenskih deželah so imeli navado, da so razsvetlili vse prostore na božični večer. Na Pivki so goreli aluminijski vseh sobah vso noč in vse naslednji dan; na vigojlo drugega božična so goreli samo do polnoči, a na vigojlo tretjega božična pa le do 4 ure večer. Celu hlebi so bili razsvetljeni na božični večer.

V Dolanah so postregli ta večer tudi žitni. Dali so ji najboljšega velika, kajti - tako so namreč de-

V soboto 22. t. m. ob 20. uri gostujeta na kulturni prireditvi v PD «France Presern» na Kolonkovi (pri Baku) pionska igralna skupina PD «Zvezda» iz Podlonje in pevski zbor PD «F. Marušič» iz Rocca. Na sprejedu pionirski so razne resničnejše, petje in balet. Kot na prireditvi v Podlonju, bodo mladi umetniki tudi po gotovo zadovoljili še tako kritično občinstvo.

Istega dne in ob isti uri nastopila v PD «Bela» (Zgoranja) Kolonja mladinske PD «Osmoča» z veselo igro «Dve teti», katere je povod razsvetlevala gledalce. Nastopila tudi mladi harmonikar ter recitator.

Jutri, v nedeljo 23. t. m. ob 16. uri bo v Prosvetnem domu na Opatovcu božična, na kateri nastopijo in deklarirani domači otroci, mladi in stari, prijatelji mladine, priditje.

V sredo 26. t. m. na Stefanovo pri bo v Boljuncu tradicionalna božična prireditev. Na nastopijo leto privrabilo dosti Tržčanov da se udeležijo ekamenjanja z jabolki in pomarančami. Ssekakor bodo tudi lahko prisotni vse družinske skupine, kulturne, za katerega bodo tudi poskrbeli domačini sami. Ure začetka niti ne navajamo, ker je pač treba dan ves posvetiti Boljuncu.

Slovensko-hrvaška pravna na zveza si je zadala v svoj delovni načrt tudi interne diskusijske sestanke važnejšega značaja, na katerih bo govora o zgodovini in kulturi Slovencev na območju, kot prvi bo govoril tov. Stane Bidovec v soboto, 26. decembra t. l. ob 15. uri na sedežu SHPZ v «Najvažnejših dobah slovenske zgodovine». Vabimo za ta dan vse naše slovenske aktiviste množično organizirane, kakor tudi vse odbornike naših prosvetnih društev v Trstu, da se sestanka udeležijo.

Jutri, v nedeljo, 23. 12. bo v prenovljeni dvorani PD Primorec v TREBČAH pevsko-glasbeni koncert, ki ga priredijo iz Ludsko pevsko društvo iz Rovt in ljubarski zbor iz Sv. Magdalene Spodnje. Na sprejedu so slovenske, italijanske in ruske narodno-gospodarske in umetne pesmi. Vabimo k številni udeležbi. Pričetek ob 17. uri.

Ravno tako bo jutri ob 15. uri božična proslava v Ljudskem domu pri Magdaleni, kjer bodo nastopili domači pionirski z izbranimi sporedi.

Jutri, 23. dec. ob 15. uri v BARKOVILJAH (Rumena hiša) ohranska božična prireditev. Na nastopijo Matjaž-Milan. Po kratkem kulturnem sporedu, ki bo obsegal igrico in deklarirane domače pionirske skupine, bo sledilo razpoljevanje božičnih daril za malčke.

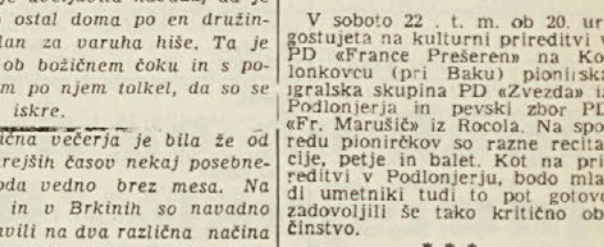
13. t. m. ob 20. uri je predaval na «Hrvaški ton» Stane Bidovec. Po predavanju so predvajali izvorno bolgarsko muziko s plošč.

14. t. m. ob 20. uri je predaval na «Hrvaški ton» Stane Bidovec. Po predavanju so predvajali izvorno bolgarsko muziko s plošč.

V soboto 15. t. m. zvečer je prireditel PD Zvezda v Podlonju lepo kulturno predstavo z bogatimi programi. Nastopili so pionirski in mladinske in tako dozdruženo, kakor nismo že dolgo videli pri našem najmlajšem občinstvu. V resnici ne nemo, koga bi lahko najbolj pohvalili. Predvsem reditro in neurno kulturno delavko Heleno Mlač, ki je oblikovala poseben in omerjen, Odtiene so bile recitacije, pesniška nastopa, vsi solisti kot tudi «Klasični ples» in Kajtusa, da zbor, ki je bil priredil omerjeno. Bil je res prijeten večer in številni poslušalci navdušeni.

Preteklo nedeljo, 16. t. m. popoldne je bila v PD «Primorsk» v Meckovljah nuduse uspeša kulturna prireditev kljub «propagandni». Pred pričetkom je recitiral pionirček Alojša «Slovenska mladina govori». Za pevski spored sta poskrbela zbor in kvartet PD «Skamper» in «Zvezda». Pomenben je bil tudi kratek naspor tov. Morane.

Prijetna posvetila, ki je naložila vse čas prireditve je trajalo tudi dalje ob veseljem petju stovenskih narodnih in partizanskih pesmi.

drugemu otroku. «Kje je tvoj oče?»
«Umi je.»
«Umi? No, naj v miru počiva! Pa mati, kam je šla?»
«Umi!...»
«Tudi umlja?»
Mitrič je sklenil roke, zbral vse te sirote in jih odvedel s seboj k preseljenjskemu uradniku. Tudi ta je izpraševal otroke in skomigal z rameni.

Nekaterim otrokom so bili starši pomirni, drugi so odšli kdo ve kam in tako se je osem takih otrok obrnilo pri Mitriču in je bil drug manjši od drugega. Kam naj bi jih dal?

Kdo so bili? Od kod so prišli? Ničde ni tega vedel.

«Otroci božji,» jim je rekel Mitrič. Vsi ti mali otroci so živeli v eni izmed hišic in Mitrič je sklenil, da jim za božič postavi drevesce, kakršno je bil videval pri bogatih ljudeh.

«Rečeno - storjeno! In tudi bo storjeno!» si je dejal, idoč po dvorišče. «Naj se ubožčki malo posejijo! Tako veselje jim bom pripravil, da svoj živ dan ne bodo pozabili Mitriča!»

Najprej se je odpravil k cerkvenemu starešini.

«Tako in tako, Nikola Nazarič, prišel sem k vam s prav prisiščeno prošnjo. Ne odrecite tega dobrega dela!»
«Kaj pa je prav za prav?»
«Narodite naj mi dajo nekaj končkov sveč, samih majkenih. Zato, ker sirote, brez obete in matere so... Veste, jaz sem čuvaj preseljenčev... Ostalo je pa tam osem sirotkov... Torej, Nikola Nazarič, dajte mi te končke.»
«Pa kaj boš z njimi?»
«Rad bi otroke malo razveselil. Drevesce jim bom postavil, lučke prižgal - kakor je to navada pri tujih ljudeh.»
Starešina je pogledal Mitriča in karaječe zmajal z glavo.

«Ti stara grča, ali si ob pamet, ali kaj?» je dejal in se zmerjal majal z glavo. «Oh, ti starec ti stari! Niš ne rečem, da bi svede pred ikonami prižgal, a takote, da bi ti jih jaz dal za norčije!»

«Samo ostanke, Nikola Nazarič...»
«Hajdi, hajdi!» je starešina zamahnil z roko. «Cudim se le, kako ti je mogla priti v glavo taka trparija!» (Se nadaljuje)

NIKOLAJ DIMITRIJEVIČ TELEŠOV

MITRIČEVO DREVESE

BOŽIČNA ČRTICA

A Mitrič ni utihnil: «Ves, pa sem si mislila, je govoril dalje in se smehljaj, da bo treba tudi te otročice kako poteti! Zakaj, videl sem že mnogo ljudi, videl sem naše in sem videl tuje... Videl sem, kako vsi ti ljudje v praznikih pripravljajo otrokom kako veselje. Ves, prinese jim smrečico, okrasijo jo s svečkami in sladkarijami, a njih otročiči skačejo okoli in se veselijo! Pa sem si dejal: gozd je blizu, posekaj si bom jelko in bom otrokom pripravil tako veselje, da svoj živ dan ne bodo pozabili Mitriča. No, žena, ali vidiš, kakšno sem si izmisllil, kaj? Mitrič je radostno zamokral z ustnicami: «Kaj, kakšen ti si sem jaz!»

Agrafena ni odgovorila. Rada bi bila sodelavci počelila in pospravila. Hitela je, Mitrič pa je s svojim pripovedovanjem samo molil.

«No, žena, ali si nisem krasno izmisllil? Beži no ti in izmisllil je zavpila na moža. «Dol pojdi s klopi, počemu si se usedel nanjo! Kje pa utegnem, da bi se šla pravljice s teboj!»

Mitrič je vstal, saj je žena prav tja, kjer je sedel, postavila vedro z mokrno kunjjo in začela ribati. Voda je brizgnila nanj in Mitrič se je brž umaknil, videč, kako je risel o nepravem času.

«Prav, žena!» je spregovoril užaljeno. «Pa bom le napravil tako veselje, da mi boš še sama rekla: Ivalet! Rekel sem, da bom to storil in bom storil! Na večne čase ne bodo otroci pozabili Mitriča!»

«Vidi se, da nimaš nobenega drugega dela!» «Ni res, žena, dosti dela imam, a kar sem rekel - bom storil, bom! Zato, ker so sirote - Mitriča pa svoj živ dan ne bodo pozabili! Uglašlo pipo je vtaknil v žep in odšel na dvorišče.

Po dvorišču so bile tu in tam raztresene lesene hišice, ki so bile vse zasnežene in zabite z deskami. Za hišicami se je razprostirala

Star bivši vojak, čuvaj barake preseljenčev, z miše-sivo brado, z imenom Semen Dimitrijevič, ali na kratko Mitrič, je prišel k ženi in je puhajoč iz vivka, veselo dejal: «Da bi vedela, kakšno sem si izmisllil!»
«Agrafena ni imela časa. Zavihanjil rokavov in golega vratu je pospravljala po kuhinji zavoljo praznikov.»
«Slišiš, žena,» je ponovil Mitrič, «pravim ti, kakšno sem potuhljal!»
«Namesto, da bi si izmislljal norčije, bi rajši vzel metlo in omelel pajčevine!» ga je žena zavrnila in mu pokazala po kotih.
«Lej, koliko je pajčevin! Kar ometi jih!» Mitrič, ki se ni nehal smehljati, se je ozrl proti stopu, kamor mu je Agrafena pokazala, in je veselo dejal:
«Pajčevine ne bodo ušle, saj jih bom omelel! A daj no, stara, pa poslušaj, kakšno sem si izmisllil!»
«No?»
«Ti in tvoj omo. Rajši poslušaj!» Mitrič je puhnil oblak dima, si pogladil brado in prisledel na klopeco.
«Ves, stara, jaz...» je korajžno začel, a se koj ustavil. «Ves, dejal sem si, prazniki bodo. In prazniki so za vse ljudi, vsi se jih veselijo... Je prav tako, žena?»
«No, in?»
«No, lej, pa sem si rekel: tako in tako, vsi se veselijo in vsak ima takrat svoje veselje. Ponekod bo nova obleka, ponekod bodo pojedine... Ti, na primer, imaš svoje veselje s počitnično izbo in tudi jaz bom imel svoje veselje: kupil si bom vodke in klobasice! Vsač človek bo imel svoje veselje. Ali ni tako?»
«Tak, daj no - in?» je brezbržno odvrnila žena.
«In, lej,» je zavzdihnil Mitrič, «svi bodo obhajali praznike kot praznike, le tili otročiči, sem si dejal, ne bodo imeli praznikov... Razumem? Praznike bodo že imeli, a veselja ne bo nikakršnega. Gledal sem jih in gledal in si mislil, kakšne sirote so, nimajo ne očeta ne matere ne svojega doma. Pa sem si dejal, vsi, žena: to ni prav! Zakaj naj bi bilo tako? Vsač človek mora imeti svoje veselje - to sirote - pa nič!»
«Že vidim, da ne bo konca!» je Agrafena zamahnila z roko in je začela drgniti klopeco.

rala širna snežna ravan, bolj v osredju pa so bili videti snegovi minuce.

Od zgodnje pomladi pa do pozne jeseni so se valile množice preseljenčev skozi to mesto. Bilo jih je toliko in so bili taki sirotaki, da so jim dobri ljudje postavili le hišice, ki je bil Mitrič njih čuvaj. Hišice so bile vse prenapolnjene, vendar so preseljenji venomer se prihajali in prihajali. Ker niso mogli vsi v barake, so si po široki poljani postavili otroke, kamor so se s svojimi družinami in otroki zatekli spričo mraza in slabega vremena. Do polovice leta se je tu nabralo toliko ljudstva, da je bila vsa ravan pokrita s šotri.

Na jesen pa se je začela ravan polagoma prazniti, hišice so se prav tako izpraznile in bile osamljene, ko je nastopila zima, pa že ni bilo nikogar več razen Mitriča, Agrafene in nekaj kdo ve čigavih otrok. To zimo je imel Mitrič osem takih sirot.

«Ce je že nered - je pač nered,» je govoril Mitrič in skomigal z rameni. «Kam naj bi zdaj s temi otroki? Čigavi so? Od kod so se vezi?»

Vzdihoval je in odšel k otrokom, ki so posamič vekali na pragu.

«Čigav pa si ti?»
«Otok, ki je bil ves mršav in bled, ga je gledal prestrašenih očih in molčal.»
«Kako ti je ime?»
«Fomka.»
«Od kod si? Kako se imenuje tvoja vas?»
«No, kako je očku ime?»
«Očka.»
«To že vem, da je očka. Pa ima vendar svoje ime? No, na primer je Petrov ali Sidorov, ali hm, Gobjujev, Kasatkah... Kako ga nazivajo?»
«Očka.»
Ko je Mitrič dobival take odgovore, je vzdihoval, zamahnil z roko in ni več izpraševal.

«Bržkone so tu tvoji stariši popihali, kaj, norček?» je dejal in pobožal otroka po glavi. «No,

